

Člankovna lista: Celo leto 50 din., pol leta 25 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru,
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Uredništvo sprejema naročila, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.
Telefon interurban št. 113.

66. števil.

Maribor, dne 6. junija 1924.

Letnik XVI.

V znamenju brezzakonstva.

Radikali so v zvezi s samostojnimi demokrati upeljali v naši državi nasilni režim. Da bi ga mogli vzdržati, so zatvorili parlament in potisnili ob stran zakonito zastopstvo ljudstva. To je revolucionaren akt, ki se ne da z ničemer opravičiti. To je državni udar, za kojega se ne da navesti niti eden tehten in objektivni razlog.

Radi česar se je v naši državi upeljal režim nasilja in brezzakonja? Ali državljani motijo notranji mir v državi? Ali se dogajajo poulični poboji, ropi, pobune? Ali teče kri v meščanski vojni? Ali državljani nočejo plačevati davkov, nočejo služiti kot vojaki? Ali nočejo dati državi, kar je državnega?

O vsem tem ni pri nas ne duha ne sluha. Mir v državi se ne kali. Dravljani dajejo državi, kar morajo, ter vestno izvršujejo svoje dolžnosti napram državi. To velja posebno o prečanskih krajih, predvsem o Hrvatih in Slovencih. Zakaj se je torej zatvoril parlament ter sta bila s tem prekršena zakon in ustava?

Ni to zahteval državni interes, marveč samo sebični interes nekaterih strank, pravzaprav njih voditeljev. Pašić in Pribečević hočeta ostati na vlasti, zato je treba za nje žrtvovati parlament, ustavo in zakon. Ker ljudska volja te matadorje nasilstva in korupcije ostro obsoja, zato ta volja ne sme priti do izraza, ona mora onemeti. Besedo imata le Pašić in Pribečević, narod pa mora samo slušati in molčati.

To so anomalije, katere so tako neverjetne, da jih je težko smatrati za realnost. Pri nas pa so žalibog realnost, bridka in težka realnost. Narod ni subjekt prava in nosilec avtoritete in moči, on je samo objekt (predmet), s katerim po mili volji disponira (razpolaga) absolutistični režim.

Tako daleč je našo državo dotiral centralizem. Vzel ji je značaj parlamentarizma, pravne države ter jo pretvoril v eldorado samovoljnosti, nasilnosti in korupcije. Za tiste, ki uživajo dobroto in koristi nasilnosti in korupcije, je to pravcati eldorado, za ljudstvo pa, ki mora plačevati stroške za to ter samo trpeti, predmet bridkosti in vzrok bolelosti.

Vedno smo obsojali centralizem kot negacijo prava in enakopravnosti ter vodili zoper njega oster boj. Niso hoteli vsi verovati, da so naši nameni čisti ter da naša sodba ni pretirana. Sedaj pa so uvideli tudi tisti, ki so nekoliko majali z glavo, da je naše mišljenje bilo popolnoma utemeljeno. Centralizem je krutost proti ljudstvu, ker ga smatra kot maso, ki je nesposobna za samovlado ter mora ostati pod komando maloštevilne klike, katera za svoje samopašne cilje izkorišča ljudstvo in državo.

Centralizem je predvsem krutost proti Hrvatom in Slovincem, ker zatira njihova dobra, v večstoletni borbi pridobljena, preizkušena in utrjena svojstva ter hoče vse nivelirati in vse državljane spremeniti v čredo, ki brez-pogojno in brez obotavljanja sledi svojim centralističnim pastirjem. Za slovensko in hrvatsko narodno samobitnost v okvirju centralizma ni prostora. Slovenska in hrvatska enakopravnost s srbskim narodom je samo bajka, ki bo kmalu spadala v vrsto onih, ki vedo pripovedovati o enakopravnosti prebivalcev na luni.

Rešitev vladine krize in njej sledeči razpust narodne skupščine je tej bajki napravil konec. Kriza se ni smela rešiti v prid opozicijskega bloka, ker slovenski in hrvatski poslanci v njem tvorijo pretežni del, hrvatski in slovenski glasovi pa se ne smatrajo kot enakovredni s srbskimi. Iz istega razloga se je zaključilo zasedanje narodne skupščine, ker bi slovenski in hrvatski glasovi v zvezi s srbskimi demokrati imeli večino nad srbskimi Pašićevci in Pribečevićevci. To pa ne sme biti. Zato se je narodna skupščina obsodila na smrt, privilegiranci pa vladajo v Beogradu brez skupščine, brez ustave in zakona.

Kako je centralizem zastrupil duhove vladodržcev in njihovih strank, se vidi iz značilnega dejstva, da centralizatorji in narodni jedinstveniki napram Slovincem in Hrvatom nočejo uveljaviti niti tistih zakonov, ki so tvorba centralizatorjev in hegemonistov. Slovinci in Hrvati izven zakona, velesrbski hegemonisti nad zakonom: to je signatura (oznamenilo) sedanjega položaja v naši državi. In v tem je velika nevarnost za državo.

Opasnost za državo niso oni takozvani separatisti med Hrvati in Slovenci, katere velesrbska klika in njeni slovensko-hrvatski hlapci psujejo kot take. Državi protivni in nevarni so tisti elementi, ki se separirajo od zakona, ki gazijo ustavo in zakon, ki brezstridno kršijo celo naravne zakone. To je separatizem od zakona, in ravno ta separatizem in edino on pomenja za državo, njen obstoj in razvoj največjo oviro, nesrečo in nevarnost. Ta separatizem je element, ki razkrajja in razdira državo.

V znamenju brezzakonja se je Pašić-Pribečevićeva vlada rodila. V tem znamenju je vodila borbo zoper parlamentarni princip in zoper ustavo, ki določa, da

naša država je ter mora biti parlamentarna država. V tem znamenju je hrvatske poslance takoj poslala domov, ko so bili njihovi mandati verificirani, da niso niti za hip mogli izvrševati svoje zakonite pravice in dolžnosti.

V brezzakonju porojena, bo ta vlada v brezzakonstvu živela in delovala. Njeni voditelji in glavni poborniki napovedujejo nasilje, ki je protivno črki in duhu zakona. Mi vemo, da današnji vladodržci, naj so ti v Beogradu ali v Sarajevu ali Zagrebu, ali v Ljubljani, imajo voljo, da izvedejo svoje grožnje ter se s tem maščujejo zlasti nad avtonomističnimi strankami.

Mi mirno čakamo ter gledamo od strani, kako se režimovci pripravljajo na udarce proti naši stranki. Ti udarci bodo zadeli slovensko ljudstvo, kateremu se hočejo vzeti zadnji ostanki zasebnih krščanskih šol. Teh udarcev, kakor tudi vseh drugih na gospodarskem, socialnem, političnem in kulturnem polju ne bomo sprejemali s fatalistično udanostjo, marveč se bomo proti njim z vso odločnostjo postavili v bran. V nas živi zavest prava, pravice in zakona. Brezpravni nočemo biti. Naj si to dobro zapomnijo sedanji vladodržci! Naj si to dobro zapomnijo zlasti slovenski demokrati! Njih delamo odgovorne za vse protivnosti in krivice, ki bi se storile slovenskemu ljudstvu. Gospodje Zerjav, Kramer, Lipold, Kalan in kakor se že imenujejo demokrati matadorji po mestih in deželi na Slovenskem, vi ste osebno odgovorni za vse čine in zločine, ki bi se zgodili nad našim ljudstvom. Naš narod jih bo dobro pomnil ter si jih bo zapomnil in bo o priliki z vami obračunal po zakonu in pravici.

Politične beležke.

Brzjav opozicijskih voditeljev kralju. V torek je bila poslana kralju sledeča brzjava: Njegovemu Veličanstvu kralju, Bled. V Albaniji divja državljanska vojna v Romuniji zavzemajo nemiri vedno večji obseg, celo v naši državi ne ponehajo spopadi. Država med sosedji nima mnogo prijateljev. Položaj v notranji in zunanji politiki je zelo težak, vendar pa narodna skupščina ne zboruje in je odgodena do 20. oktobra, čeprav ravno sedanjí dogodki zahtevajo njeno neprestano zasedanje. Vlada manjšine, ki vlada nepostavno brez kontrole narodne skupščine in brez potrebne avtoritete, katero ji more dati le narodna skupščina, je postavljena pred težka vprašanja in bo vsled poostrenih razmer morala seči po odredbah, ki bodo odločilne za ljudstvo. Vlada je v zunanji politiki zagrešila že velike napake, zato ji ne moremo zaupati, da bo sedaj nastopala pravilno. Ljudstvo in večina narodne skupščine pričakuje z zaupanjem in mirom vsako možnost, zato prosiva Vaše Veličanstvo, da kolikor mogoče hitro skliče skupščino na zasedanje, da sporazumno z Vašim Veličanstvom po parlamentarni in odgovorni vladi takoj ukrene vse potrebne korake za varstvo življenjskih interesov ljudstva. Vašemu Veličanstvu globoko udana Davidovič in Korošec. (Ker dr. Spaha ni v Beogradu, sta dr. Korošec in Davidovič poverjena to izjaviti tudi za Jugoslovansko muslimansko organizacijo).

Makedonska stranka. O makedonski stranki se je že mnogo govorilo in sedaj se enkrat za spremembo govori tudi o tem, da bo taka stranka nastala pod radikalskim okriljem. Pašić, ki ni pustil, da bi se muslimani iz Srbije združili z muslimani iz Bosne, ampak je dopustil džemijet samo kot samostojno južno-srbsko skupino, bi rad imel tudi temu primerno in podobno makedonsko stranko. To stranko naj bi tvorili vsi sedanji poslanci iz Makedonije. Ta stranka bi bila po imenu neutralna, v resnici pa popolnoma podložna radikalom, ki bi jo obvladovali kot malo, od vseh drugih odrezano skupino z nasiljem in podkupovanjem.

Po svetu.

MONARHISTIČNA STRUJA V NEMČIJI.

Zadnji čas so ilustrirani nemški listi desnice in sredine polni slik raznih vojaških parad in pa veličin nekdanjega monarhističnega režima. Slike z naslovi: Zadnja slika cesarja Vilhelma, general Ludendorff in brigada Stahlhelm, razvite zastave Hackenkreutz in drugo podobno dokazuje, kako se vojaška kasta v Nemčiji zopet razvija. Po volitvah prirejajo organizacije nekdanjih frontnih vojakov z nacionalističnimi zvezami po celi Nemčiji vse polno vojaško prirejenih parad z vojaško glasbo in defiliranjem. Velikanske nacionalistične parade vojaškega značaja svedočijo o novem duhu, ki prihaja v vrste potomcev starih Germanov. Po kratki neodločnosti, ali na levo ali na desno, v kateri so stale nemške mase brez pravega kompasa, je sledil sedaj brzi pokret na desno. Ne samo v Bavarski, ampak po celi Nemčiji prihaja do izraza predvojna Nemčija in nacionalni pokret, ki zahteva revanšo in osveto. Na dnevni red prihajajo zahteve: Nemčija naj

se osvobodi od okov verseilskega miru, splošno oboroženje in odvrnitev bremena vojnih odškodnin. Ta duh in te zahteve vneta netiljo bonci vojaško-birokratske kaste.

Ta kasta je nemški narod na prav zvite načine speljala v svojo strugo. Nemška, ali bolje rečeno, pruska mentaliteta ljubi red in organizacijo nad vse in zato Nemci se danes ne morejo pozabiti svojih silnih vojaških organizacij iz vojne in predvojne dobe. To nemško ljubezen do reda in organizacije je izrabila vojaška kasta in po njej priklepala sedaj narod na sebe. Smoter vsega tega je pa monarhistična propaganda, ki se ne veže z osebo cesarja Viljema, marveč se prikazuje narodu kot edina pot do nekdanjega reda, organizacije in zadovoljstva. Pri zadnjih volitvah se je skoro polovico volilcev izrazilo za monarhijo. Če bi monarhisti obzirnejše in previdnejše nastopali, bi bilo mogoče, da bi se jim še iz sredine, to je iz centruma, in iz demokratov priključilo nekaj zastopnikov. To so si pa pokvarili, ker v desničarskih strankah organiziran kapital pobija brezobzirno svoje tekmece v demokratičnih vrstah in ker je Ludendorff ostudno žalil katolike ter se radi tega centrum močno drži republikanstva in kliče: »Der Feind steht rechts!«

Na temelju republike stoji danes odločno samo katoliški centrum, socialisti in komunisti, dočim postajajo demokrati vedno bolj nezanesljivi in če ne bi bilo zunanje političnih razlogov, bi cesar že davno bil v Potsdamu. Ko se tako učvrstuje monarhistični pokret, raste tudi moč malih nemških vladarčičev. Mnogi od njih so že dosegli enake simpatije in vpliv kot pred vojno. Mnogobrojna nemška aristokracija je sploh samo moralno malo izgubila ob novembrski revoluciji, drugače pa ni trpela nobene škode. V Nemčiji sploh ni bilo agrarne reforme in tako imajo posamezni aristokrati po 10, 20 in 50 tisoč oralov posesti.

Nekaterim kraljem, vojvodom in knezom, ki so bili takorekčič suvereni, je bilo sicer nekaj malega odvzeto, ostalo jim je pa več kot dovolj in mnogi še sedaj dobivajo od države mesečno apanažo, tako n. pr. hessenski veliki vojvoda po 1000 dolarjev mesečno. Ta aristokracija seveda lahko izdaja velike svote za monarhistično in nacionalistično propagando. Nemški vseučilišni profesorji in študenti so tudi po večini monarhisti in 90 odstotkov nemškega vojaštva je organiziranega v monarhističnih organizacijah, ki gojijo še vedno nekdanjo »Burschenschaft.«

Nemška republika, ustvarjena z novembrsko revolucijo in z begom cesarja Viljema na Holandsko, se tišči v preteklost, podjarmil jo je stari monarhistični duh in monarhistični agitatorji mamijo narod s tem, da neprestano primerjajo nekdanjo veliko in ponosno monarhijo z današnjo potlačeno in oslABLJENO republiko. Netenju in gojenju militarizma v ljudskih masah posvečajo desničarski strankarji največjo skrb in narodu sugerirajo na vse mogoče načine, da je v besedah »Heil, Rache, Sieg«, rešitev vsega in vsakega zla.

Mala antanta. Z mero, s katero upada nevarnost habsbuške restavracije, upada tudi pomen Male antante kot zveze držav, in različni interesi posameznih vlad prihajajo vedno bolj očito na dan in se že sploh ne dajo več skupno uravnati. Na razpadanju Male antante ima največ veselja Italija in vzroki tega veselja ležijo predvsem v tem, ker Italija dobro vidi, da se Mala antanta kot vojaška in politična zveza ni znala še pravočasno pretvoriti v dobro gospodarsko zvezo, ki bi delala lahko velike preglavice italijanski gospodarski politiki. Italija se je dolgo bala, da se bo taka gospodarska zveza ustvarila iz podonavskih držav, a ker se to tako dolgo ni storilo, so Italijani uverjeni, da se tudi v bodoče ne bo in da bodo zato oni pobirali vedno večje koristi. Pristana, ki sta zadoščala svojčas gospodarskim potrebam nekdanje monarhije, sta sedaj v italijanskih rokah. Pristanišča služijo Italiji v materialno izkoriščanje ravnatoka, kakor v obrambo in to bo ostalo, ker je pri nasledstvenih državah mesto gospodarskega zbljevanja vedno večje odtujevanje. Z našo državo sklenjen pakt je velik uspeh italijanske diplomacije. Sosed se ne odreka samo svoji posesti, ampak tudi svojega upliva, ki bi ga lahko izvajal v prometno-gospodarskem oziru kot donavska država. Naša država je napram Italiji omejila svoje skrbi samo na pravi Balkan in to Italijanom zadostuje v račun, da iz držav Male antante ne more nastati neprijetna in celo nevarna gospodarska zveza.

Atentat na albanskega ministrskega predsednika. V Albaniji traja revolucija dalje. Nacionalisti so zavzeli že večji del mest in pripravljajo se na pohod v Tiranu. Iz Drača je dospela vest, da je bil na predsednika tiranske vlade Ahmet bega izvršen atentat. Ahmed beg je ubit.

Angleži napram nemški krizi. Ker prihajajo sedaj v Nemčiji monarhisti in nacionalisti do vedno večje moči in to ravno ob času, ko nudi Pariz in London dovolj dokazov pomirljivosti in sprave, se angleška jav

nost zelo zanima za razvoj političnih dogodkov v Nemčiji. V spodnji zbornici je bilo stavljeno na vlado vprašanje, če je podvzela potrebne korake ter obvestila nemško vladu, da zavezniki in posebno še Anglija z nezadovoljstvom gledajo razmah nemškega nacionalizma in da bi se posebej neprijetno dirnilo imenovanje admirala Tirpitz za kateregakoli funkcionarja v vladi. Macdonald je na to vprašanje odgovoril, da se je vse storilo, kar je bila dolžnost angleške vlade.

Spori med Poljsko in Litvo. Ob poljski meji v okolici Širvinta so koncentrirali Litvinci tri polke, o katerih pripoveduje poljsko časopisje, da ropajo preko poljske meje. Listi iz Litve in Nemčije pa zatrjujejo, da je vojska ob meji potrebna radi vednih poljskih obmejnih izgrediv. Nemško časopisje še posebno naglašajo, da je litavska armada v Kovnu svečano proslavila svoj jubilej in da je pri svečanostih posebno očitno sodelovala tudi Češka in da se je navdušeno manifestirala litavsko-češka sloga. Čehi so položili vence na grob litavskih vojakov, ki so padli v bojih s Poljaki. Po nemškem mnenju se Čehi sporazumevajo z vsemi neprijatelji Poljske in Praga postaja središče protipoljske propagande.

Pohod nasilja.

Žrtve trboveljske krvave nedelje so pokopane. Ob pogrebu se ne sme povpraševati, kakšen strankar je bil pokojni, marveč kakšna nesreča ga je doletela. In žrtve so bili vsi brez izjeme, vsega obžalovanja vredne žrtve, toda ne nacionalne žrtve, ampak politične žrtve hujkastištva tistih, ki so s svojimi temnimi nameni gnali mlade ljudi v smrt. Organizacija, ki proglašala nasilje in poboje za nacionalen čin, se ne more imenovati idealistična, pa če se v njej poleg temnih političnih elementov znajdejo tudi resnični idealisti, ki s prepričani, da služijo dobri stvari, pa nimajo dovolj moralnih pojmov, da bi se po eni strani zavedali nemoralnih sredstev, ki jim jih predpisuje njihov program, po drugi strani pa so tudi dovolj naivni, kar vidijo danes že slepci. Politična koterija, ki je proglasila za višek politične modrosti državno nasilje proti lastnim državljanom nasprotnih strank, takoimenovano »politično močne roke«, je ustvarila pod nacionalno in državotvorno krinko teroristično organizacijo, da bi ji ta z nasiljem pomagala vzdržati se na površju proti splošnemu odporu najširših ljudskih plasti.

Dva pogreba.

V torek popoldne so v Ljubljani pokopali tri orjunaše ob udeležbi uniformiranih in neuniformiranih orjunašev, Sokolov, dobrovoljcev, raznih društev, vojaštva z oficirskim zborom, godbo, častno četo in stražo, političnih ljudi kot je dr. Zerjav in zastopnikov oblasti z velikim županom vred. Duh teh društev in oseb je spravil z vojaštvom skupaj okrog 1600 ljudi.

Isti čas pa so bile v Trbovljah pokopane rudarske žrtve ob udeležbi dobrih 5000 ljudi. Pokojne je spremljalo na zadnji poti polnoštevilno, mirno in resno delavstvo iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja, a samo do zida pokopališča, ki je bilo močno zastraženo in so smeli do groba samo sorodniki.

Oblast v službi teroristov.

Veliki župan je interveniral pri ljubljanskem županu, naj bi za razobešanje žalnih zastav izdal razglas, katerega bi potem raznašali orjunaši. Ljubljanski župan dr. Perič, ki kot bivši dobrovoljec nacionalizem gotovo tudi razume, je odgovoril: »Prejel sem Vaš dopis in si dovoljujem najljudneje sporočiti, da prijazni prošnji, naj izdam primeren razglas na ljubljansko občinstvo, da v znak žalosti za mladimi človeškimi življenji, ki so bile žrtve včerajšnjih dogodkov v Trbovljah, razobesi raz svojih hiš žalne zastave, ne morem ustreči, ker ne gre, da bi uradni magistratni razglas raznašala »Organizacija Jugoslovenskih Nacionalistov«, kajti temu nasprotujejo upravno-formalni pomisleki, ker je imenovana organizacija zasebno društvo, kateremu ne gre prepuščati uradnih funkcij in razširjanje uradnih razglasov.«

Kako majhna je oblast pred teroristi, se vidi tudi iz tega, da je zamogel na pogrebu govoriti orjunaški vodja iz Srbije vprico velikega župana in drugih čuvarjev postave, da se bo orjuna maščevala »pa makar bilo to protiv pozitivnih zakonov ove države.«

Pri tako majhni in uslužni oblasti je razumljivo, da si upajo orjunaši s pretečo kretnjo dajati ljudem po velja ter od hiš do hiše istotako pobirati prispevke za žrtve, zastave itd.

Ali je zakon za vse?

Zaprtih je okrog 20 rudarjev, od orjunašev pa nobeden. Zaprt je tudi poročevalec na nedeljskem shodu v Trbovljah, visokošolec Klinc, četudi je sam vladni komisar na shodu izjavil, da se je popolnoma držal dnevnega reda: občinske volitve — ter da ni izrekel nobene druge, kaj šele hujkajoče besede.

Oblastni organi ne vidijo nešteto orjunaških izgrediv in nasilstev: groženj, pretepanja, streljanja, uničevanja tuje lastnine itd. Za orjunci, ki so demolirali dr. Lemežovo stanovanje, so šele po kakih 10 minutah prišli policaji in eden je rekel po izjavi prič: »Sedaj je pa dosti, 10 minut ste imeli čas!« — Po umoru nekega delavca v Škofjiloki se ničesar ni storilo. Sodnik Batista v Škofjiloki je tudi orjunaš in je že pri razpravah nosil orjunaški znak.

Ruska emigracija. Ko države ena za drugo priznavajo sovjetsko Rusijo, opozarja neki berlinski delavski list takole ruske emigrante: Po priznanju Rusije od Francije bode izgubila nazadnjaška ruska emigracija svoje zadnje važno varstvo v Evropi in morala bo pričeti misliti na to, kako se bo rešilo njeno vprašanje. Ruski emigranti bodo v Franciji obdržali seveda vse pravice: potne liste, pravico do iskanja dela itd., kakor vsi drugi tujci, a nič več. Vse ugodnosti podpore in prednosti bodo nehale in ruski begunci bodo morali spoznati, da se ne da izolirano živeti, da niso nikake posebnosti muzeja in da sploh prav nič ne pomenijo poleg domovine, katero odklanjajo in napadajo. Končno bodo morali tudi spoznati, da so brez moči proti sedanjim Rusiji in da ni države v Evropi, ki bi zamogla svoje interese podrediti njih željam in naklepom.

Politika ameriške republikanske stranke. Ameriška republikanska stranka bo na predlog sedanjega predsednika Coolidgea pri volitvah iznesla sledeče glavne točke svojega programa: 1. Sprejetje strokovnjaških poročil in predlogov glede reparacijskega vprašanja. 2. Pristop Amerike v mednarodno mirovno sodišče in 3. sklicanje mednarodne konference za razorožitev.

Preiskavo vodi Pribečevičeva desna roka drž. podtajnik Wilder, pomaga mu pa načelnik v notranjem ministrstvu dr. Jankovič. V Trbovljah sta bila poslanc SLS dr. Kulovec in Kremžar, ki sta od svoje strani zaslišala več očitancev ter sta se zglasila pri načelniku dr. Jankoviču, pri katerem sta protestirala zoper aretacije rudarjev, dočim se drugi strani ni skrivil še las. Policajdemokrati so iz krvi v Trbovljah odnesli ta uspeh, da je ministrski svet sprejel imenovanje dr. Baltiča in dr. Pirkmajerja za velika župana v Ljubljani in v Mariboru.

Ali se je plenilo?

»Jutro« pravi, da smo »strupeno obdolžili« orjunaše plenitve, ko smo zapisali splošno znano stvar, da so orjunaši v Delavski dom v raznih posodah nosili petrole, polivali pohištvo in zažigali. Stvar je jasna: če niso prinesli petroleja s seboj v namenu požiga, so ga morali pleniti, ker v nedeljo, ko je vse zaprto, ga ni bilo mogoče kupiti s posodo vred. Pa petrolej še ni vse. So-progi dr. Lemeža so ob uničevanju pohištva vzeli 400 din. To akcijo je vodil neki Mekinc, ki je bil nekdanji funkcionar organizacije brivskih pomočnikov in je odnesel društveni denar. Priča pravi, da je imel delavec Fakin pred smrtjo 900 kron, ko so ga našli mrtvega, justificiranega od orjunašev, je bil pa brez denarice in denarja. Sicer bodo pa priče še marsikaj izpovedle.

Kaj pripovedujejo ranjenci in druge priče?

Prvi ranjenec, ki se ga je vprašalo, če je bil napad pripravljen, je odvrnil: »Če bi bili mi delavci res organizirani napad in se nanj pripravljali, bi ne bil na tistem ozkem prostoru niti en orjunaš živ ušel!« — Vsi drugi so tega mnenja ter pripovedujejo, kako so orjunci že od kolodvora hodili z napetimi karabinkami in revolverji. Neki stari možak jih je še svaril, češ, da se nihče ni srečno hodil z orožjem skozi Trbovlje, pa so ga za to hoteli nabiti. Tudi ranjene in aretirane so nekateri hoteli pobiti. Delavca Fajna že tam, kjer je obležal s prestreljeno nogo, potem pa še na kolodvoru, kjer so ga komaj rešili železničarji in odnesli v neko hišo.

Ko so orjunci prijemali talce, so tudi delavci prijeli orjuna Kosmino, ki je policijski agent in orjunaški član v Šiški. Dejali so mu: Kaj pa, če bi mi s teboj, kakor orjunci z nami? — Mož se je vrgel na tla: Nikar, nikar, štiri otroke imam! — In rudarji so ga pustili, češ, nismo mi taki.

Resnico prikrivajo

z obrekovanjem, lažjo in nasiljem. Po Ljubljani orjunci po ulicah in trafikah trgajo »Slovenca« ter z grožnjo in pestjo napadajo ljudi, ki ga čitajo. V podlih in smešnih lažeh so se režimovci neverjetno razvneli in povzpeli. »Jutro«, ki je nekdanji lagalo, da so si »klerikaleci« sami razbili Cirilovo tiskarno, ima danes drzno-smešno laž, da so »komunisti« sami po tajnih komunističnih pravilih »ubili delavca Fakina, ker je orjuni izdajal druge komuniste.« »Jutro« torej prizna, da je imela orjuna tega delavca za talca. Cela in prava resnica je pa včeraj ušla režimskemu »Narodnemu dnevniku«, ki piše: »Po mnenju Wilderja je trboveljskih dogodkov kriva orjuna. Radikali so še vedno prepričani, da so orjunaši provocirali delavstvo.« — Pa resnica gre seve tudi brez »Narodnega dnevnika« svojo pot in iznešeni bodo dokazi in dejstva zločinov, ki bi jih njihovi moralni krivci z vsemi sredstvi radi prikrili.

Dnevne novice.

Prihodnja številka »Straže« odpade radi praznika.

Naš podlistek »Dušica« se za nekaj števil ukine. Namesto njega se obelodani »Študijsko potovanje v orient« od dr. A. Jeharta. Potem se zopet nadaljuje z »Dušico.«

Za dekane so imenovani velečastiti gospodje Josip Weigl, župnik pri Sv. Križu, za ljutomersko dekanijo, Janez Medvešek, župnik na Vidmu, za dekanijo Videm in Alojzij Sagaj, nadžupnik v Hočah, za dekanijo dravsko polje. G. Weigl je obenem imenovan za duhovnega svetovalca. Čestitamo!

Tretji red sv. Frančiška. Na praznik sv. Antona Padovanskega, t. j. v petek, dne 13. junija t. l. bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer. — Vesela poročila o dekanjskih sestankih so dosedaj prišla na predstojništvo skupščine iz sledečih dekanij: Sv. Lenart v Slov. gor., Velika nedelja, Zavrče, Kozje, Konjice, Gornji grad, Slovenska Bistrica, Vuzenica, Marenberg, Sv. Magdalena (sestanek v Rušah).

Mandat Ravnihar-Reisner. Radikalija in policajdemokracija je na vladi, tvori skupen blok, zastopa torej tudi eno in isto idejo, a vendar se Ravnihar in Reisner ogorčena pulita za mandat, ki ga je kot edinega dala Slovenija združenim policajdemokratom. Policajdemokrati in radikalci, ki se toliko ponašajo s svojo državotvorno idejo, prihajajo s tem sporom v svojo pravo luč. Če je skupna in edinstvena ideja, bi moralo biti seveda tudi vseeno, kdo nosi mandat. A temu ni tako. Reisner je Ravniharja za mandat opeharil, potepal pogodbo, po kateri bi ga moral že z novim letom oddati, in sedaj hodi Ravnihar v Beograd prositi radikale, naj vzamejo mandat Reisnerju in ga dajo njemu. Nedavno je moledeval osebno, sedaj pa pisмено pri Pašiču ter je ob tej priliki še pristavil, da v Sloveniji nihče ne mara demokratskih eksponentov: Baltiča, Pirkmajerja in drugih na važna mesta, kakor to zahtevajo samostojni demokrati. Ravnihar bi moral seveda še pri slaviti, da tudi njega nihče ne mara in da prihodajče cela radikalija in policajdemokracija po vseh izgredivih ne bo imela puliti se za eden in edini mandat.

Silen požar je izbruhnil v noči dne 4. t. m. v vasi Sv. Marjeta na Dravskem polju. Ogenj je upepelil 8 poslopij. Na lice nesreče je prihitelo več požarnih bramb, ki so tudi storile svojo dolžnost, a žal je bilo vode premalo. Le gasilni akciji požarnih bramb se je zahvaliti, da ni postala cela vas žrtev plamena.

Šolska prireditve v Šmarjeti ob Pesnici. Tukajšnji učenci priredijo na binkoštni pondeljek ob tretji uri popoldne pred šolo veselico s sledečim vspeškom: 1. Pozdrav (deloma šaljev, govori učencev). 2. O moj dom (petje, triglasno). 3. Umetnica (prizor). 4. Ob bistrem potoku (petje). 5. Cerkvica (poje osem učencev). 6. Čevljar in krojač (šaljiv prizor). Odmor. 7. Hvaležna sirota (igra v dveh dejanjih). 8. Oj tam za goro (petje). 9. Pojdmo na gostijo (šaljiva pesem). 10. Angel miru (poje osem učencev). Sklep: himna »Hej Slovani.« Vstopnina prosti. Kakor vsako leto, pričakujemo tudi letos obilne udeležbe vseh šoli naklonjenih domačinov in okoličanov. — Šolsko vodstvo Sv. Marjeta ob Pesnici.

Mnenja o vojvodinski povodni katastrofi. Donava je poplavlila 100.000 oralov najboljše zemlje, v Bački so valovi nad 80.000 oralov spremenili v jezero in v Baranji je bilo nad 10 velikih vasi pod vodo. Prebivalstvo teh tako usodno udarjenih krajev pa ne more gledati v katastrofi samo prirodno nesrečo, ampak mora tudi oblasti in sistemu vojvodinske uprave bridko očitati mnogo krivde nad vso nesrečo. Neki strokovnjak, ki je zaposlen desetletja pri rečnih regulacijah v Podonavju, je razložil poročevalcu zagrebškega »Morgena« vprašanje krivde takole: Rečna regulacija je državna naloga in državni organi so storili tudi vse, kar je bilo mogoče, da se prepreči katastrofa. Mala denarna sredstva, ki so bila dana na razpolago, so pa silno otežkočila delo, kar je bilo posebno občutno pri neurejenih razmerah internacionalne rečne regulacije. Dela bi se dala le tedaj smotreno voditi, če bi jugoslovanske oblasti dajale vedno točna in pravočasna poročila o stanju vode pri Passau, Pressburg, Mohacs in Baja. Najmanjša zakasnitev v tem poročevanju ima lahko že najtežje posledice. Sedaj pa je to poročevanje sploh brez reda, hidrografične karte se ne dajo popravljati in vsi ukrepi previdnosti so v splošnem kakor nekako iskanje v temi. Vzdrževanje varnostnih jezov v Vojvodini je naloga zadrug, ki so se osnovali v to svrhu. Te zadrug so osnovali lastniki obrežnih posestev. Dobili pa niso v to svrhu od države nobenih podpor in tako niso bili kos svoji nalogi. Nekateri take zadrug so vrh tega padle še pod sekvester. Dobrovoljci in drugi, ki so bili od države naseljeni v teh krajih, zadrugam sploh niso hoteli plačevati prispevkov za varnostne naprave. Radit tega so nastali dolgotrajni spori med starimi in novimi posestniki in če so se končno le rešili v prilog prvih, s tem ni bilo pomagano, ker se financirani ni prav nič mu-



Schicht

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila. Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

dilo, iztirjavati od dobrovoljcev prispevke. Sedaj je Donava napravila sporom konec, podrla je slabe jezove, poplavlila zemljišča in sedaj vidijo novi naseljenci, da domačini niso iz zabave in kaprice toliko vpili po varnostnih napravah. To spoznanje in ta nauk pa stane državo žetev od nad 100.000 oralov dobro obdelanega zemljišča. Po približni presoji je utonilo v valovih tudi več kot 5000 glav goveje živine in najmanj 20.000 ovac. Škoda se že sedaj čeni na več sto milijonov din. in upravičeno se ljudje tudi bojijo, da se ne bo dalo tako hitro zopet delati na poplavljenih in uničenih zemljiščih. Voda je dosegla na rodovitnih tleh Bačke višino štirih metrov in ta silna poplava ni uničila samo sedajno žetev, ampak tudi nade na bodočnost.

Ljudska gosposilnica v Celju, registrirana zadruga z neomejeno havelo, poprej pri »Belem volu«, se je preselila v svojo hišo na Cankarjevi ulici št. 4, poleg davkarije, pritlično. 333 3—1

Vsem pridobitnim krogom na znanje. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani namerava izdati »Sistematični register zakonov, naredb, uredb itd.«, ki se nanašajo na vse stroke finančne uprave in so bile objavljene v Uradnem listu od novembra 1922 do vključno 31. decembra 1923, ako se prijavi zadostno število naročnikov za to brošuro. Ker bi bil tak spis že vsled številnosti imenovanih zakonov in naredb, kakor tudi njih izprememb in dopolnil za pridobitne kroge velike važnosti, priporoča gremij nabavo te knjižice, ki bo stala s poštnino vred 11 din. Naročila sprejema pisarna trgovskega gremija do vključno 13. junija t. l.

Odmera davka na poslovni promet. Davčno okrajno oblastvo Maribor razglasa, da je odmera davka na poslovni promet za leto 1923, izzemši mesta Maribor dovršena, 15 dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se pa določa za čas od 16. do vstevši 30. junija 1924. Davčni zavezanci lahko vpogledajo v ta izkaz pri pristojnih davčnih uradih, pri davčnem okrajnem oblastvu v Mariboru, soba št. 1 ali pa pri občinskem uradu, v čigar okolišju se nahaja davku zavezano podjetje. Vpogled je dovoljen izključno le davčnim zavezancem in njihovim izkazanim po oblaščenem. Davkoplačevalci, ki so zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, odnosno, kojih promet je presegal leta 1922 360.000 Din. se obvestijo o morebitnem naknadnem predpisu davka s posebnimi plačilnimi nalogi. Predpis davka onih davčnih zavezancev, ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmere, torej do 15. junija 1924 ne vložijo pritožbe pri davčnem oblastvu, postane pravnomojaven. Pripomni se, da imajo v zmislu člena 10 navedenega zakona pravico pritožbe le oni davčni zavezanci, ki so pravočasno vložili prijavo o opravljenem prometu, kar je v odmernem izkazu (zadnji razpredelek) posebej označeno.

Amerikanec o naši državi. Amerikanec H. Thomson se je dolgo zadrževal v Evropi ter je prepotoval do malega vse evropske države. Ko se je vrnil v Ameriko, je dal raznim listom na razpolago vtise iz svojih potovanj. Sedaj poroča celo beograjski »Balkan«, da se je ta Amerikanec glede naših razmer med drugim tudi tako-le izjavil: Visoko srbsko uradništvo prihaja v urad okrog 10. ure in začne svoj posel s turško kavo. Večina inteligence prešedi največ delavnega časa po kavarnah ter zapravlja ure in ure z brezpotrebni govorjenjem. V koliko se v tej državi resnično in dobro dela na polju trgovine in industrije, to delajo po večini židje in Nemci, ki si polnijo žepe ter se na tihem smejiijo lenuhom.

Smrt hrvatskega pisatelja. Dne 2. junija je umrl na zagrebški kliniki hrvatski pisatelj Franjo Horvat-Kiš. Pokojni je bil dolgo časa učitelj, zadnji čas pa tajnik zagrebške medicinske fakultete. Pisati je že začel v prvih letih svojega učiteljevanja ter je izdal lepo število večjih literarnih del, iz katerih odseva globoko čustvo za vse preganjane in uboge. Z njim je izgubila hrvatska književnost talentiranega in delavnega umetnika.

Tudi v Varaždinu imajo glavnjačo. Policijski zapor v Varaždinu se prav nič ne razlikuje od proslule beograjske glavnjače. Že dalje časa gospodarijo v njem pravi inkvizitorji, ki svoje žrtve nepopisljivo mučijo. Preteklega leta je bila aretirana neka žena vsled tatvine. Čez nekaj dni so jo našli v njeni celici obešeno. Pri raztelesenju je komisija odkrila na telesu samomorilke strašne plave proge, posledico udarcev. Ubogo žrtev so toliko časa mučili, da se je naposled iz strahu pred nadaljnjim trpljenjem končala življenje. Mogoče pa je, da je izdihnila pod udarci mučiteljev in da svoj čin zakrijejo, so truplo obesili. Slično se je pred kratkim dogodilo neki Mariji Tomljenovič. Predvedena je bila na policiji pred uradnika Bašo, ki je znan kot brutalen in zverinski človek. Med presluševanjem je navalil na njo ter jo bil po obrazu in glavi s pestmi, da se je onesvestila. Da jo ožive, so ji dajali na glavo mrzle obkladke. Ko so jo izpustili iz zapore, je ustanovil zdravnik težko poškodbo obraza, toda njenemu mučitelju, ne da se ni ničesar zgodilo, predložen je bil celo v odlikovanju.

Štrajk duhovnikov v Črnigori. Kakor smo že poročali, so črnogorski pravoslavni duhovniki zagrozili vladi s štrajkom, če ne bodo prevedeni in plačani kot državni uradniki po novem uradniškem zakonu. Vlada se, kaor po navadi, na duhovniško spomenico ni ozirala ali je pa še ni pogledala in sedaj se je točno po napovedi v resnici začel duhovniški štrajk. Dne 1. t. m. je črnogorsko svečeništvo predalo svoje arhive in matrike policijskim oblastem z naznanilom, da do ugoditve zahtevam ne bo vršilo nobene državne administracije. Tako so duhovniki začeli svoj štrajk. Črnogorske duhovnike je že leta 1907 sprejela nekdanja črnogorska narodna skupščina kot državne uradnike, in ker se to danes ne prizna, je na vsak način velika krivica in sramota. O početku štrajka so črnogorski du-

hovniki zopet poslali v Beograd svojega opolnomočenega odposlanca.

Propadanje dalmatinskih pristanišč. Mesto Split, glavno pristanišče Dalmacije, je nekdaj veljalo za mesto, katerega še čaka velika bodočnost. Mesto, da bi se to proročanje uresničilo, doživeli smo baš nasprotno. Trgovska zbornica v Splitu se je brzojavno obrnila na ministrski svet za hitro pomoč, ker preti nevarnost, da se porušijo pristaniške naprave v splitski luki. Tudi občina sama je poprosila za pomoč, ker bi bil v slučaju propada pristanišča Split obsojen na smrt. Dvomljivo je, da se bo vlada zgenila ter pravočasno preprečila ogromno škodo. Saj je znan odgovor Beograda na predstavo, da se morajo popraviti morski svetilniki! Za razne sprejeme in manifestacije se je po dalmatinskih mestih žrtvovalo milijone in milijone, za najvažnejše naprave, ki so življenskega pomena za to mesto, pa se ne izda niti pare.

Za birmance je najlepši dar lep molitvenik in rožni venec. Najlepše molitvenike v raznovrstnih vezayah od 8 do 70 din. komad dobiš v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Istotam lahko kupiš tudi najrazličnejše rožne vence.

Iz Ptuj.

Glasbena Matica v Ptuj. Kakor vsako leto se je vršila tudi letos dne 4. junija javna produkcija učencev glasbene šole s prav izbranim sporedom. Z veseljem se mora konstatirati veliki napredek v glasbenem življenju v tem zavodu, posebno kar se tiče igranja na klavir in violino, to je znamenje, da ima Glasbena Matica zmožne in marljive učiteljske moči, ki so svoji nalogi kos. Omenjati treba, da so pri produkciji nastopali učenci od I. do VI. letnika in da smo slišali od najprostejših klavirskih skladbic, ki so jo prav ljubko podali začetniki, tudi dovršeno in v veliko tehniko in z velikim razumevanjem predavane skladbe od Bethovna, Haydna, Raffaa in Godarda od gojencev V. in VI. letnika. Kvartet na lok, sestavljen iz treh učencev in učitelja kakor tereet, je izvajal sedem skladb od raznih skladateljev kaj zadovoljivo in obeta pri vstrajnem vadenju doseči vrle uspehe, le vstrajno naprej. Kar se pa tiče obiska, bi bilo želeti od strani občinstva in naše inteligence in vseh tistih, ki vedno trdijo, da so že visoko naobraženi muziki, da se takih produkcij v večjem številu udeležijo, kajti Glasbena Matica, ki baš nima z rožicami poslanega svojega stališča, si zasluži nekoliko več pozornosti od strani občinstva.

Iz Maribora.

Očka Bahun! Prepozno ste prišli! Znano je, da je g. Bahun posvetil vse svoje dušne in telesne moči pravišcem v mariborski klavnic. Našel je namreč v kleti shranjene povojene prašiče iz leta 1920 in na te smrdljive prašiče pazi z vso strogostjo, da mu jih ja nikdo ne odpelje. V zadnji »Volksstimme« pravi, da se »klerikalci« potegujejo za to meso. A očka Bahun, prepozno ste prišli! Tisti prašiči namreč so bili že dne 24. aprila t. l. oddani. Takrat je na shodu SLS v dvorani Gospodarske banke dr. Jerovšek med drugim poročal tudi o velikanskem zanimanju g. Bahuna za smrdljive prašiče v mestni klavnic. Izvajal je med splošnim smehom in krohotom zborovalcev: »Bahun je zasledil v kletih mestne klavnice smrdljive prašiče in v te prašiče se je tako zaljubil, da jih ne pusti odstraniti iz mestne klavnice, četudi smrdijo in okužajo zrak, ker jih baje Bahun še rabi. Zakaj jih bo rabil? Gotovo za občinske volitve, da bo dal svojim socialdemokratskim volilcem na dan volitve iz tistih prašičev napraviti golaž.« In dr. Jerovšek je še pristavil: »Zborovalci, vi pa poskrbite za to, da bo prišlo na dan volitve v Bahunovo škrojnico prav malo kroglic, kajti čim manj kroglic bo v Bahunovi škrojnici, tem več golaža bo prišlo na vsakega njegovega volilca in kot prijatelj g. Bahuna in njegovih pristašev krščanski želimo bahunovcem pri tem svinjskem golažu prav dober fek!« Klavniški prašiči torej niso več na razpolago za druge, temveč se »pajcajo« za volilni golaž bahunovcev. G. Bahun, nikar torej ne iščite odjemalcev za svoje prašiče, ker tisti prašiči so že od 24. aprila t. l. vaši!

»Volksstimme« molči. V zadnji seji obč. sveta je sodrug in danes še župan Viktor Grčar dobil soglasno nezaupnico. Izrekla se mu je najostrejša graja, ker je razmetaval občinski denar. Obcnem se je sklenilo, da se tega dičnega župana Grčarja naznani velikemu županu, ki ga naj prav pošteno prime za ušesa, ker se veleum Grčar v treh letih še ni naučil, kako se mora gospodariti z občinskim denarjem. »Volksstimme« je med tem že dvakrat izšla, a še svojim čitateljem vedno ni prinesla izredne novice, da je sodrug Grčar bil v javni občinski seji pohvaljen in odlikovan z nezaupnico. Svetujemo »Volksstimmi«, da naj zamujeno takoj popravi in mariborskim socialdemokratom naznani to izredno novico, da sodrugi lahko čestitajo Grčarju na visoki časti, ki ga je doletela.

Spomin na Gosposvetsko polje. Včeraj, dne 5. jun., je minulo pet let, kar je naš 32. artilerijski polk pod poveljstvom slovenskih častnikov: generala Maistra, polkovnika Bleiweisa, kapetana Laurica, poročnika Tominška in drugih zavzel naše Gosposvetsko polje s Celovcem vred. V spomin na ta zgodovinski dan je 32. artilerijski polk priredil včeraj svojo slavo. Bila je lepa slovesnost, ki se je uprizorila na dvorišču kasarne vjvoda Mišiča. Slavnosti so se udeležili poleg vojaštva in oficirjev številni zastopniki oblasti in korporacij. Poveljnik polka g. polkovnik Bleiweis je v vznešenih besedah opisal zgodovinski dogodek pred petimi leti.

Po govoru se je vršila na lepo ozaljšanem dvorišču zabava. Popoldne pa je vojaštvo priredilo zanimive tekme in vaje. Moštvo je bilo pogoščeno. Cela slavnost je bila združena z domačo veselico. Sodelovala je vojaška godba pod vodstvom g. Hercoga.

G. Pinter, lastnik veletrgovine z železnino na Aleksandrovi cesti je razposlal 2. in 3. junija skoro vse svoje uslužbence po hišah, kjer so priganjali, da morajo hišni lastniki razobesiti zastave na čast orjuncem. Pozivamo Mariborčane, da nam javijo podrobnosti, kako so Pinterjevi komiji grozili od hiše do hiše. Res so mnogi iz bojazni da jim orjunci pobijejo šipe in izložbe, razobesili zastave. Take groznje so kaznjive. Če tudi stoji Pinter pod patronanco Pribičevičevo in Žerjavovo, vendar mu enkrat za vselej povemo, da si naši ljudje takih groženj ne bodo dali dopasti. Dejstvo je, da si je trdnika Pinter in Lenard s svojim nesmiselnim nastopom obesila nad vrata svoje trgovine napis: »Kdor ni orjunaš, mu je pri nas prepovedano kupovati«.

Pojasnilo. Kot poročevalec za Narodno gledališče v Mariboru sem srčno želel napisati za »Stražine« čitatelje ob gostovanju Hudoženstvenikov v Mariboru članek o pomenu in veličini Hudoženstvenikov ter pozneje poročila o njihovi igri. O Remčevi »Magdi« sem napisal poseben listek. Ker pa uredništvo izjavlja, da mu nedostuje za to prostora, so ta poročila, žal, izostala, kar ni moja krivda. — Josta.

Sekcija Maribor jugoslovenskega veterinarskega udruženja priredi dne 12. t. m. ob 18. uri v mariborski kolodvorski restavraciji (bela soba) predavanje. Predava veterinar Baš: nova izkustva serotherapije pri rdečici in kugi svinj.

Mariborske banke jutri, dne 7. t. m., ne uradujejo. **Kolesarski klub »Perun«** vabi vse svoje člane na izlet, k ise vrši na binkoštni pondeljek v Ptuj. Odhod točno ob 12. uri opoldne iz Narodnega doma v Mariboru. — Odbor.

Razpis abonmana za sezono 1924—1925. Ker mariborsko gledališče na podlagi zmanjšane državne subvncije ni v stanu angažirati niti polovico članov, a je zdaj zadnji čas za angažmane (ker si sicer vse boljše moči poiščejo službe drugod), mora podpisana uprava vedeti, na katere druge stalne dohodke lahko računa. Zato razpisuje že danes abonma za sezono 1924—1925 in to pod sledečimi pogoji: V sezoni 24—25 bodo dramski in operni abonmani ločeni, imeli pa bodo jedni kakor drugi po 15 predstav. Samo abonmana A in B bodeta skupna s 30 (1 dramskimi in 15 opernimi) predstavami, dočim bodo daljni abonmani samo dramski, oziroma samo operni. — Cene dramskim abonmanom: loža št. 7 in 8 1000 din., lože št. 4, 5 in 6 800 din., lože št. 2 in 3 600 din. Sedeži v parterju, 1. vrsta 240 din., 2. in 3. vrsta 200 din., 4. do 7. vrsta 160 din., 8. in 9. vrsta 140 din. Sedeži na balkonu: 1. vrsta 240 din., 2. vrsta 160 din., 3. in 4. vrsta 120 din., 5 in 6. vrsta 100 din. Sedeži na galeriji: 1. vrsta na sredi 120 din., 1. vrsta spredaj 80 din., 2. vrsta 60 din. — Cene opernim abonmanom: dvakratne v mesečnih obrokih, počeni od 1. septembra 1924. — Ložni abonmaji veljajo samo za štiri sedeže, peti sedež se bo, kakor na drugih gledališčih, prodajal pri večerni blagajni. — Tudi letos se bo dovolil uradnikom popust, ki bo tem večji, čim več bo priglasnikov. Zato pa se bo smela koristiti z njim samo ona oseba, na čije ime se glasi abonmentska izkaznica. Priglasje treba prijaviti skupno, preko stanovskih organizacij. — Gori navedene cene, ki so za okoli 20 odst. manjše od večernih, in popusti za uradnike veljajo le za one, ki se prijavijo do 15. junija, pozneje bo popust za vse mnogo manjši. Torej je v interesu vsakogar, da se najdalje do tega termina priglasijo. — Uprava Narodnega gledališča v Mariboru.

Hotel Halbwidl. Vsak četrtek koncert. Sicer pa opozarjamo na oglas v današnji številki.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

21

»Rešil —? Zdi se da mi pripisujete našaravne moči, — meni, ali pa ligi »Dušici!«

»Vam vendar!«

Spet se je zdelo, da hoče Percy nekaj povedati prijatelju, pa spet si je premislil.

Percy je bil mož dejanj, previden človek, ki se ni vdajal čustvom. Zareče prijateljeve oči, njegove nervozne, mrzlične kretnje niso kazale, da bi se mu smelo zaupati naerte, ki je njihov uspeh visel na eni sami niti —.

Percy se je le nasmehnul in ravnodušno, leno dejal: »E-hm, — videli homo!«

IX.

Ljuti jakobinec Lenoir.

Polnoč je bila.

Zadušljiv zrak se je valil po nizki sobi, pomešan z gostim tobačnim dimom, po špiritu in slabem žganju je dišalo.

Gostilna »Pri slepem konju« je bila v tistem litu revolucije zbirališče najzagrizenejših jakobincev. Klub »Enakost in bratstvo« je imel v njenih nesnažnih, zamenarjenih prostorih svoj sedež.

Tukaj so posedali in delali usodo uboge Francije ljuti, krvi željni »patrioti« republike, kovali naklepe in snovali ovadbe. Gorje njemu, čigar ime se je imenovalo med njenimi umazanimi stenami! Drugi dan je dobil obisk narodne garde, hišno preiskavo in čez par ur ga je objela guillotina.

Vsakdo je imel dostop in se je smel udeleževati posvetovanj, vsakdo je smel nastopiti kot govornik. Edi-

no kar so zahtevali od njega je bila umazana, raztrgana, proletarska zunanost, bogata izbira kletvic in goreč patriotizem, izražen v brezmejni, krvoločni ljubezni do guillotine. In kdor je znal kričati, ta je imel večjo veljavo.

Nocoj jih je sedelo komaj nekaj manj ko dvajset krog robato tesane mize. Njihovo število se je krčilo, ujedali so sami sebe, ni bilo lahko najti v kaki družbi večjega medsebojnega sovraštva, grše zavisti in ogabnejšega sumničenja. Tovariš je tovariša za hrbtom dolžil izdajstva pri sodrugih, drug drugemu so izpodnalsali tla, bila je prava borba za obstanek.

Marljiva, poštena sobarica (tudi novinka) se sprejme za večje gospodarstvo v Ptuj. Ponudbe na upravo lista pod „335“

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Otroški voziček, dobro ohranjen, po ceni na prodaj. Vpraša se Ruška cesta 7, II. nadstrop. vrata 10.

Smrekove in hojeve hlode vsako količino kupi stavenik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12. Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za rezanje (žaganje). 269 10—1

PRIMITE



In izkoristite ugodno priliko, kadar greste v C lje in nakupite si v veletrgovini R. STERMECKI, Celje

SUKNA

in kamgarna za moške, volne za ženske obleke, platna čefira, hlačevine in druge manufakturne robe. Založba velikanska. Cene čudovito nizke ter si radi tega ogromno denarja prihranite.

Trgovci engros cene! Cenik zastonj!

VOLTA

OPNAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA D.D.
MARIBOR

V vinotoču v Peklu

se toči ob binkoštnih praznikih muškatelec, liter po 14 din. Cenjene obiskovalce se opozarja, da se dobijo kozarci le proti vplačilu. Andrej Janžekovič.

Zmožni liferant za živino

z deležem na dobičku se išče za neko tovarno klobas, ki ima zagotovljene dobre odjemalce. Ponudbe na upravnštvo pod „Ausland 504.“ 332

St. 4516/21—24.

RAZGLAS.

Po odredbah gospoda ministra pravde z dne 13. februarja 1923, S. br. 10.325, in z dne 8. februarja 1924, S. br. 958, se bo po javni licitaciji prodajala celokupna imovina nemške državljanke Berte Weiler-jeve v Mariboru.

Imovina sestoji:

1. iz posestva vl. št. 185, kat. obč. Koroška vrata v Mariboru, ki obsega a) stavbno parcelo št. 194, stanovanjsko hišo v Mariboru, Čopova ulica št. 5 in b) zemljiško parcelo št. 29,7 vrt;

2. iz premožne imovine popisane v posebnem seznamu, ki je pri državnem komisarju Ivanu Družoviču v Mariboru, Tržaška cesta 47, interesom v pogled.

Celokupna imovina se bo prodajala po javni ustni licitaciji v hiši št. 5, Čopova ulica v Mariboru, dne 8. julija 1924.

Licitacija se prične ob 9. uri in konča ob 12. uri. Vzklicna cena znaša 350.000 dinarjev.

Vsak licitant mora pred licitacijo položiti varščino v znesku 10% vzklicne cene pri davčnem uradu v Mariboru in sicer v gotovini ali pa v državnih vrednostnih efektih ter voditelju licitacije pred nje pričetkom izročiti izvirno pobotnico o položeni varščini.

Prodaja je za zdražitelja veljavna takoj, za državo pa šele, ko jo odobri gospod minister pravde.

Licitanti ne smejo biti osebe, ki jih izključuje člen 40. uredb o imovini neprijateljskih podanikov z dne 21. junija 1920, Ur. l. št. 284.

Podrobnosti glede imovine, ki jo je prodati, se lahko poizvedo pri državnem komisarju Ivanu Družoviču, privatnem uradniku v Mariboru, Tržaška cesta št. 47, eventualno pa tudi pri sekciji za sekvestre v Ljubljani, Turjaški trg št. 6.

M. ministrstvo pravde, sekcija za sekvestre
v Ljubljani, dne 27. maja 1924.

325

Šef sekcije: Zamida s. r.

Hotel Halbwidl, Maribor.

Sredi mesta!

Najlepši vrt!

Shajališče vseh krogov.

Vsaki četrti koncert!

Götzovo bok- in marčno pivo. Dobra vina. Meščanska kuhinja.

Lepe sobe za tujce z električno razsvetljavo.

K obisku vabi prijazno

Andrej Halbwidl in gospa.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovskimi odpadki in vlitino.

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

ZVONOLIVARNA
„ZVONOGLAS“
TOMANOVA ULICA **MARIBOR** TELEFON **ŠT. 74**
HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE.
RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.
„ZVONOGLAS“
OKUSNO
IZDELANI
BRONASTI
ZVONOVI-
HARMONIČNO
AKORDIČNI
TRAJNI
GLASOVI

: Za birmo :

se priporočajo sledeči fotografski ateljeji:

C. Mayer, Gosposka ulica 39.

F. Dolenc, Meljska cesta.

Makart, Gosposka ulica 27.

J. Japelj, Koroška cesta 1.

L. Kieser, Gregorčičeva ul. 20.

„Grafika“ Frantopanova ulica.

V. Vlašić, Gosposka ulica 23.

J. Wagner, Slovenska ulica 4.

I. kateg.: slike že od 40 din. naprej.

II. kateg.: slike že od 35 din. naprej.

Glasom zadnje seje združenih fotografov v Mariboru veljajo za vse navedene ateljeje enotne cene.

Združeni fotografi v Mariboru.

Somišljeniki inserirajte!